

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Svetlana Baidan, Andrei Baidan și Evdochia Baidan, inclusiv prin intermediul avocatului Ion Mazur,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Svetlana Baidan, Andrei Baidan și Evdochia Baidan împotriva lui Nicolai Papin, intervenient accesoriu Societatea pe Acțiuni „MOLDASIG” cu privire la repararea prejudiciului material, moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-1474/23
NR. PIGD 2-21141510-01-2ra-25092023)*

Recursul declarat după 01 septembrie 2023.
Invocarea prevederilor art.432 alin.(1) lit. a),e) din Codul de procedură civilă,
la caz nu constituie temei de admisibilitate a recursului.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. L. Mitrofan,
Curtea de Apel Chișinău, jud. A. Panov, V. Cotorobai, M. Anton

20 noiembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa participanților la proces recursul depus de Svetlana Baidan, Andrei Baidan și Evdochia Baidan, inclusiv prin intermediul avocatului Ion Mazur,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Malanciuc,

Oxana Parfeni, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 23 septembrie 2021, Svetlana Baidan, Andrei Baidan și Evdochia Baidan, reprezentați de avocatul Oxana Ivanov, au depus cerere de chemare în judecată, cu concretizările ulterioare, împotriva lui Nicolai Papin, intervenient accesoriu S.A. „MOLDASIG”, solicitând încasarea prejudiciului material în mărime de 83 580 de lei, încasarea prejudiciului moral în sumă 100 000 de lei, câte 30 000 de lei pentru fiecare, precum și cheltuielile pentru tratamentul Svetlanei Baidan, încasarea cheltuielilor de asistență judiciară în mărime de 7 600 de lei și a cheltuielilor pentru efectuarea expertizei în sumă de 5 000 de lei.

2. În motivarea acțiunii, reclamantii au invocat că la 19 mai 2021, aproximativ la 07:20 dimineata, în rezultatul ignorării de către pârât a prevederilor pct. 45 subpct. 1) lit. d) din Regulamentul circulației rutiere, a fost tamponat gardul de beton armat a gospodăriei, conform procesului-verbal cu privire la contravenție.

3. Totodată, au menționat că pentru restabilirea gardului capital și amenajarea teritoriului, urmau a fi executate următoarele lucrări: evacuarea elementelor demontate și distruse ale gardului; demontarea fundației deformată a gardului; lucrări de excavare pe fundație; betonarea fundației și a parapetului gardului; revizia elementelor metalice ale gardului; instalarea stâlpilor de gard și a segmentelor acestuia; vopsirea gardului cu un strat anticoroziv, aplicarea compoziției de vopsea; îmbunătățirea teritoriului. Costul lucrărilor de reparații și restaurare a gardului constituie 83 580,25 de lei, concluziile formulate referindu-se doar la obiectele expertizate.

4. Conform contractului nr. 60 din 28 iunie 2021 încheiat Biroul Individual de Expertiză Judiciară, expert Anatolie Achimov și Andrei Baidan, s-a convenit asupra necesității efectuării unor investigații a gardului, în scopul stabilirii stării tehnice a acestuia în rezultatul accidentului rutier comis la 19 mai 2021 și estimarea costurilor aferente restabilirii lui.

5. Reclamantii au mai afirmat că din procesul-verbal de audiere a contravenientului din 19 mai 2021, rezultă că: „se obligă față de stăpânii gardului să recupereze daunele materiale pricinuite”, obligație care nu a fost

îndeplinită de Nicolai Papin. Materialele aferente accidentului produs atestă incontestabil culpa lui Nicolai Papin.

6. De asemenea, au menționat că pârâtul a refuzat repararea prejudiciul moral cauzat prin acțiunile culpabile, care s-au manifestat prin stare de stres și frustrare ținând seama de împrejurii în care s-a produs accidentul rutier, precum și prin consecințele afective. Prejudiciul afectiv constă în suferințe psihice cauzate prin lezarea sentimentelor de afecțiune, cuprind suferințele psihice determinate de rănirea, mutilarea, desfigurarea, de limitare; privarea temporară de anumite drepturi, cât și orice alte suferințe psihice similare.

7. Potrivit procesului-verbal de audiere a victimei din 28 mai 2021, din dosarul contravențional, reclamanta Svetlana Baidan aflând-se în curtea casei din municipiul Chișinău a văzut cum un mijloc de transport a tamponat gardul gospodăriei. În rezultatul tamponării, s-a speriat și a căzut și în consecință s-a lovit la mână, umăr, braț, gât și cap. Fiind în stare de șoc, a fost dusă în casă cu ajutorului mamei Evdochia Baidan și Mariei Achirus pentru a-și reveni. Ulterior a ieșit în stradă, a apelat „serviciul 112” informând despre accidentul produs, pârâtul fiind împotriva, a rugat-o să nu apeleze, motivând prin rezolvarea situației pe cale amiabilă. La sosirea angajaților de poliție a fost întocmit un proces-verbal cu privire la contravenție prin s-a constatat paguba ca fiind considerabilă, pârâtul fiind sancționat pentru contravenția comisă cu o amendă în mărime de 1 200 de lei și 6 puncte de penalizare.

8. După efectuarea măsurilor de constatare de către organul de poliție, s-a adresat la urgență și la policlinica de sector din cauza durerilor în rezultatul căzăturii provocate de șoc, urmând apoi un tratament sub controlul riguros al medicului timp de 10 zile. Potrivit raportului de constatare din 31 mai 2021, întocmit de Centrul de medicină legală, s-a indicat diagnosticul clinic: „xxxxx”, suportând cheltuieli în sumă de 448 de lei, iar pentru tratamentul medical la ziua audierii 18 mai 2021, suma de 3 000 de lei.

9. Reclamanții au declarat că imobilul le aparține cu drept de proprietate. În rezultatul apelării la serviciul expertului pentru constatarea și estimarea costurilor aferente restabilirii gardului, a fost întocmit raportul de expertiză extrajudiciară din 10 august 2021.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

10. Prin încheierea consemnată în procesul-verbal al ședinței de judecată din 28 septembrie 2022, S.A. „MOLDASIG” a fost atrasă în proces în calitate de intervenient accesoriu.

11. Prin hotărârea din 30 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, corectată prin încheierea din 13 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Svetlana Baidan, Andrei Baidan și Evdochia Baidan. S-a încasat din contul lui Nicolai Papin în beneficiul Svetlanei Baidan suma de 20 000 lei cu titlu

de prejudiciu moral. S-a încasat din contul lui Nicolai Papin în beneficiul Evdochiei Baidan și lui Andrei Baidan câte 5 000 de lei pentru fiecare cu titlu de prejudiciu moral. S-a încasat din contul lui Nicolai Papin în beneficiul Svetlanei Baidan, Evdochiei Baidan și Andrei Baidan suma de 5 000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică. În rest, acțiunea s-a respins ca neîntemeiată.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

12. La 21 decembrie 2022, Nicolai Papin, reprezentat de avocatul Andrei Beruciașvili, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 30 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acesteia, casarea hotărârii primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri de respingere a acțiunii, iar în rest să fie menținută hotărârea primei instanțe.

13. La 21 decembrie 2022, Svetlana Baidan, Andrei Baidan și Evdochia Baidan au declarat apel împotriva hotărârii din 30 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea acestuia, anularea hotărârii primei instanțe.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

14. Prin decizia din 13 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Svetlana Baidan, Andrei Baidan și Evdochia Baidan. S-a admis apelul declarat de Nicolai Papin și s-a casat hotărârea din 30 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea admitterii pretenției privind încasarea prejudiciului moral din contul lui Nicolai Papin în beneficiul Svetlanei Baidan, Andrei Baidan și Evdochiei Baidan. S-a emis o nouă hotărâre prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Svetlana Baidan, Andrei Baidan și Evdochia Baidan împotriva lui Nicolai Papin, intervenient accesoriu S.A. „MOLDASIG” cu privire la repararea prejudiciului moral. S-a încasat din contul Svetlanei Baidan, Evdochiei Baidan și lui Andrei Baidan în beneficiul lui Nicolai Papin suma de 2 000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică acordată și suma de 75 de lei cu titlu de cheltuieli pentru taxa de stat achitată.

15. Pentru a decide astfel, instanța de apel, analizând materialele anexate la dosar în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, a ajuns la concluzia că soluția dată de către instanța judecătorească care a examinat fondul litigiului în cauză este eronată și pripită, din următoarele considerente.

16. Redând prevederile art. 45 alin. (1) din Codul contravențional, art. 19 alin. (1) și (2), art. 1998 alin. (1) din Codul civil (în redacția în vigoare la momentul survenirii raportului juridic litigios), instanța de apel a punctat că prin prejudiciu se înțeleg rezultatele dăunătoare, de natură patrimonială, consecințe ale încălcării drepturilor și intereselor legitime ale unei persoane.

Respectiv, prejudiciul este cel mai important element al răspunderii civile, fiind o condiție esențială și necesară a acesteia, de sine stătătoare. Un prejudiciu este cert atunci când existența lui este sigură, neîndoielnică și, totodată, poate fi stabilită întinderea sa în prezent.

17. În conținutul prejudiciului efectiv sunt incluse: cheltuielile pe care o persoană lezată într-un drept le-a suportat real la momentul intentării acțiunii sau care urmează să fie suportate la restabilirea dreptului încălcat, adică cheltuielile suplimentare.

18. Instanța a notat că pentru a putea da naștere răspunderii patrimoniale, prejudiciul trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele condiții: să fie efectiv, să fie real și cert și să fie cauzat direct în patrimoniul reclamantului.

19. După cum s-a menționat în rezultatul accidentului din 19 mai 2021, intimatul Nicolai Papin a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 242 alin. (2) din Codul contravențional. Din prevederile legale enunțate rezultă că intimatul Nicolai Papin a fost recunoscut vinovat de deteriorarea considerabilă a gardului din beton armat, de pe str. xxxxx nr. xxxxx, mun. Chișinău, ce aparține cu drept de proprietate reclamantilor.

20. Totodată, instanța a reținut că norma enunțată reglementează două modalități de prejudiciere a părții vătămate prin acțiunile ilicite de încălcare de către conducătorul de vehicul a regulilor de circulație rutieră, și anume: cauzarea de vătămări corporale ușoare victimei, sau deteriorarea considerabilă a vehiculelor, a încărcăturilor, a drumurilor, a instalațiilor rutiere, a altor instalații sau a altor bunuri.

21. În contextul circumstanțelor de fapt constatate cu certitudine de instanța de apel din probele administrate la materialele cauzei, atât din procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI05288003 din 24 mai 2021, cât și din certificatul de accident rutier nr. R-II 6359 se reține că agentul constatator deplasându-se la fața locului, a constatat că Nicolai Papin conducând mijlocul de transport de model „Renault” cu număr de înmatriculare xxxxx, pe str. xxxxx nr. xxxxx, mun. Chișinău, a ignorat prevederile art. 45 (1d) din Regulamentul circulației rutiere, nu a manifestat prudență sporită la trafic, nu a ținut seama de situația rutieră și de condițiile de mediu ca urmare, a tamponat în obstacol - gard beton armat, de pe str. xxxxx nr. xxxxx, în rezultatul cărui fapt a cauzat prejudiciu material considerabil Svetlanei Baidan, care este proprietarul acestui bun imobil (f.d. 14, 16).

22. În context, atât la etapa judecării cauzei în instanța de fond, cât și la etapa judecării cauzei în instanța de apel, reclamanta/apelanta Svetlana Baidan deși a invocat și a solicitat repararea prejudiciului moral cauzat prin accidentarea sa în circumstanțele relatate supra, nu a prezentat nicio probă pertinentă și suficientă care să confirme circumstanțele producerii acesteia.

23. Redând prevederile art. 122 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța de apel a reiterat că nu a fost asigurat probatoriul în privința faptului că pârâțul Nicolai Papin ar fi comis fapta prejudiciabilă în raport cu reclamanții în maniera pentru a cauza prejudicial moral pretins. Pentru angajarea răspunderii civile delictuale, fapta autorului urmează să întrunească cele patru elemente definitorii: să existe o faptă ilicită, un prejudiciu efectiv cauzat prin fapta ilicită, legătura causală dintre fapta ilicită și prejudiciu, precum și vinovăția autorului. În speța examinată, deși se indică la vinovăția lui Nicolai Papin în comiterea faptei încadrate în art. 242 alin. (2) din Codul contravențional, apelanții/reclamanți pretinzând și existența unui prejudiciu moral în acest sens, a stabilit că la caz lipsește legătura causală între faptă și prejudiciu, care ar dovedi faptul că anume din cauza acțiunilor pârâțului, reclamanții au avut de suportat prejudiciul invocat.

24. Prejudiciul moral urmează a fi reparat doar atunci când cel care acționează față de altul, acționează în mod ilicit și cu vinovăție, iar în cazul dat deși apelanții/ reclamanți pretind recuperarea prejudiciului moral, instanța de apel a evidențiat că în conflictul din 19 mai 2021, Nicolai Papin a fost sancționat pentru săvârșirea contravenției prevăzute de art.242 alin. (2) din Codul contravențional, fiindu-i aplicată sancțiunea contravențională în baza deciziei agentului constatatator de sancționare (f.d. 14).

25. Cu trimitere la art. 2036 alin. (1), art. 2037 din Codul civil, a menționat că prevederile legale citate statuează că compensarea prejudiciului moral este prevăzută doar în cazul provocării acestuia prin fapte ce atentează și lezează drepturile personale nepatrimoniale, or, prejudiciul este moral doar dacă este urmare a încălcării unor valori de aceeași natură. Odată ce prejudiciul este suferit din cauza unei fapte recunoscute de lege ca una care îndreptățește la repararea prejudiciului, ține de libertatea reclamantei să scoată în evidență toate capetele de prejudiciu, adică toate formele în care ea a suferit din punct de vedere fizic și psihic.

26. Instanței de apel la rândul său îi revine sarcina să analizeze pretențiile invocate de părțile litigiului în coroborare cu probele administrate la materialele cauzei, iar la caz, probe confirmative a argumentelor invocate în instanța de fond și susținute de către apelanta Svetlana Baidan în instanța de apel, la dosar nu au fost prezentate, circumstanță în care consideră neîntemeiate atât concluziile instanței de fond privind temeinicia parțială a pretenției Svetlanei Baidan, Andrei Baidan și Evdochiei Baidan privind încasarea prejudiciului moral, cât și a pretenției din apelul declarat de apelanții/reclamanți privind încasarea prejudiciului moral.

27. La determinarea cuantumului prejudiciului moral urmează să se respecte criteriul echității, care presupune că, despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a

prejudiciului moral cauzat, ca astfel să fie menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

28. Cu referire la prevederile art. 82, art. 94 alin. (1), art. 96 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, soluționând cererea de încasare a cheltuielilor de asistență juridică acordată, instanța reține că pornind de la practica Curții Europene a Drepturilor Omului, cheltuielile de asistență juridică trebuie să fie necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime. Caracterul rezonabil al cheltuielilor semnifică faptul că, în raport cu natura activității efectiv prestate, complexitatea, riscul implicat de existența litigiului sau și reputația celui care acorda asemenea servicii, ele să nu fie exagerate.

29. Având în vedere că soluția pretenției privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică este efectiv subordonată rezultatului litigiului, urmând a fi încasată doar în cazul în care partea are câștig de cauză, fiind totodată și proporțională câștigului avut, la caz, din considerent că Nicolai Papin are câștig de cauză, pretenția reclamanților/apelanți Svetlana Baidan, Andrei Baidan și Evdochia Baidan privind încasarea cheltuielilor de judecată urmează soarta pretenției principale, urmând a fi respinsă.

30. Cu referire la cheltuielile de asistență juridică solicitate a fi încasate de apelantul Nicolai Papin, instanța de apel a constatat că din materialele cauzei se confirmă cu certitudine că pârâțul/apelant Nicolai Papin a fost reprezentat în prezentul litigiu de către avocatul Andrei Beruceașvili, în baza contractului de asistență juridică nr. 171 din 28 februarie 2023, mandatul avocațial seria MA nr. 1850428 din 28 februarie 2023, anexat la materialele cauzei. Potrivit bonului de plată seria GL nr. 479853 din 28 aprilie 2023, Nicolai Papin a achitat în beneficiul lui Andrei Beruceașvili suma de 2 000 de lei cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică acordată. Ținând cont de esența prezentei spețe, munca efectiv depusă de către avocat, precum și de faptul că pârâțul/apelant Nicolai Papin a avut câștig de cauză, instanța a considerat că suma de 2 000 de lei solicitată a fi încasată cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică acordată, la caz, reprezintă o compensație rezonabilă și echitabilă pentru cheltuielile de asistență juridică suportate de către Nicolai Papin, motiv pentru care urmează a fi încasată din contul apelanților/reclamanți Svetlana Baidan, Andrei Baidan și Evdochia Baidan.

31. Totodată, având în vedere că la depunerea cererii de apel a fost achitată taxa de stat în sumă de 75 de lei, fapt confirmat prin ordinul de încasare nr. UCSK-B200 din 21 aprilie 2023, instanța de apel a considerat întemeiată și cerința apelantului Nicolai Papin în privința încasării în beneficiul său a cheltuielilor de judecată pentru achitarea taxei de stat.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

32. La 22 septembrie 2023, prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.104) și în original la 25 septembrie 2023, Svetlana Baidan, Andrei Baidan

și Evdochia Baidan au depus cerere de recurs, contrasemnată de avocatul Ion Mazur, împotriva deciziei din 13 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, casarea deciziei instanței de apel, emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a cererii de chemare în judecată în partea încasării prejudiciului moral și compensării cheltuielilor de judecată.

33. În motivarea recursului, recurenții au invocat că Svetlana Baidan a suportat un stres enorm la tamponarea gardului, deoarece era în apropierea acestuia, iar din cauza zgomotului incidentului, cărămizilor și pieselor de beton ce cădeau, s-a speriat, a căzut s-a lovit la mână, umăr, braț, gât și cap. În probarea acestora, s-au referit la: trimiterea-extras din 19 mai 2021, eliberată de Institutul de Medicină Urgentă, cu diagnosticul indicat; extrasul de la secția imagistică al Institutului de Medicină Urgentă din 19 mai 2021, în urma radiografiei umărului sau scapulei, coloanei cervicale și a sinusului paranasal; trimiterea-extras eliberată de IMSP AMT Buiucani, la 25 mai 2021, conform căreia tratamentul ambulatoriu este pentru perioada 19 mai 2021-18 iunie 2021, 20 de zile în concediu medical; certificatul medical pentru acest interval de timp; raportul de constatare din 31 mai 2021, întocmit de Centrul de Medicină Legală, cu concluzia acestuia. Diagnosticul clinic stabilit nu se supune aprecierii medico-legale în conformitate cu prevederile pct. 17 din Regulament de apreciere medico-legală a gravității vătămării corporale (aprobat prin ordinul MS nr. 199 din 27 iunie 2003, publicat în Monitorul Oficial al RM nr. 170-172 din 08 august 2003), din motivul nespecificării prin ce se exprimă aceasta contuzie (echimoza, excoriație, edem). Conform certificatului nr. 120 din 15 februarie 2022, eliberat de Centrul Comunitar de Sănătate Mintală AMT Buiucani, Svetlana Baidan se află la monitorizare, urmează tratament cu xxxxx, diagnosticul: xxxxx. Astfel suferințele atestă că prejudiciu încasat în folosul Svetlanei Baidan nu este proporțional acestor suferințe.

34. În calitate de părinți, au suferit nu într-o măsură mai mică, însă având în vedere vârsta înaintată și starea de anxietate care persistă pentru starea fiicei și deteriorarea proprietății determina admiterea integrală a cuantumului prejudiciului solicitat.

35. Decizia instanței de apel este total neîntemeiată și ilegală, în contradicție cu jurisprudența CtEDO și a Curții Supreme de Justiție. În concepția CtEDO, prejudiciu moral reprezintă „starea de neliniște, de disconfort și de incertitudine ce rezultă din acea încălcare” (Comingersoll S.A. c. Portugaliei, paragraf 29, cererea nr. 3582/97, CEDO 2000-IV) or a „sentimentelor de neputință și de frustrare” generate de deposedarea ilegală a reclamantului de un bun (Scordino c. Italiei (nr. 3), paragraf. 42, cererea nr. 43662/98, CEDO 2000-IV).

36. Recurenții au opinat că starea de neliniște, de disconfort și de incertitudine ca urmare a deteriorării gardului și leziunilor cauzate persistă,

având în vedere starea de sănătate precară a lor, fiind invalizi, pensionari, are un impact major asupra sentimentelor de neputință și frustrare continuă.

37. Totodată starea indicată are un mai mare impact și din cauza emiterii unei hotărâri extrem de abuzive de instanța de apel, conform căreia nu a recunoscut prejudiciu moral cauzat, dar a și încasat cheltuielile pentru asistența juridică în mărime de 2 000 de lei din contul lor. Suma de 2 000 de lei este una echivalentă cu venitul lor lunar în urma alocațiilor de la bugetul asigurărilor sociale.

38. Instanța nu a fost imparțială, în fapt, a tolerat comiterea de contravenții rutiere și de altă natură, adresând un mesaj societății că poate comite astfel de încălcări și dacă victima se va adresa în instanță, se va încasa și cheltuielile pentru asistență juridică, neluând în considerare că litigiul e de pierdere.

39. La 03 ianuarie 2024, Curtea Supremă de Justiție a expediat intimatului și intervenientului accesoriu copiile recursului declarat și a încheierii de numire spre examinare a admisibilității acestuia, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire, avizele de recepție, anexate la materialele dosarului (Vol.II, f.d.117-119).

40. Intimatul și intervenientul accesoriu nu au făcut uz de dreptul procedural și nu au depus referințe la cererea de recurs.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

41. Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023. În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului. Din sensul normei de drept enunțate rezultă că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

42. Recursul declarat de Svetlana Baidan, Andrei Baidan și Evdochia Baidan, inclusiv prin intermediul avocatului Ion Mazur, va fi examinat prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare de la 01 septembrie 2023.

43. Art. 434 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

44. Art. 440 din Codul de procedură civilă

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

45. Art. 433 din Codul de procedură civilă:

„(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1).”

46. Art. 432 din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

47. Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat la 13 iulie 2023. Copia deciziei integrale a instanței de apel a fost comunicată participanților la proces la 03 august 2023, prin intermediul poștei electronice (Vol.II, f.d.99). Astfel, recursul depus la 22 septembrie 2023, prin intermediul poștei electronice și ulterior în original, la 25 septembrie 2023, este în termen.

48. Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă.

49. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 01 septembrie 2023).

50. Din analiza recursului declarat, rezultă că Svetlana Baidan, Andrei Baidan și Evdochia Baidan, inclusiv prin intermediul avocatului Ion Mazur, au invocat ca temei de drept art.432 alin.(1) lit.a), e) din Codul de procedură

civilă, în vigoare la data înaintării recursului, conform căruia recursul este admis dacă interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție și hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor.

51. Argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a hotărârii contestate, or, motivele invocate în cererea de recurs sunt similare celor invocate în cadrul judecării anterioare a cauzei, asupra căreia instanța de apel s-a pronunțat corespunzător cu respectarea prevederilor legale.

52. Dezacordul recurențelor cu decizia instanței de apel, relatarea repetată a situației, nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are un caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

53. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele ierarhic inferioare. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

54. În contextul prevederilor art. 432 alin.(2) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs verifică în cazul invocării în recurs a temeiurilor menționate la art. 432 alin.(1) lit.d)–f) din Codul de procedură civilă, dacă acestea au fost invocate și în apel sau dacă pretinsa încălcare a avut loc în instanța de apel, nefiind stabilite la caz anumite încălcări ce ar fi fost comise de instanța de apel.

55. La acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, statuează că, dreptul de acces la instanță nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p. 38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45). Procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

56. Din considerentele redată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că recursul declarat de Svetlana Baidan, Andrei Baidan și Evdochia Baidan, inclusiv prin intermediul avocatului Ion Mazur,

nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare prin prisma art. 433 alin. (1) lit. a), urmează a fi considerat inadmisibil.

57. Din aceste motive, în conformitate cu art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Consideră inadmisibil recursul depus de Svetlana Baidan, Andrei Baidan și Evdochia Baidan, inclusiv prin intermediul avocatului Ion Mazur, împotriva deciziei din 13 iulie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Judecători

Stela Procopciuc

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni